

Erotica agonica in opera lui Tudor Arghezi - prima parte

Intr-o carte fundamentala pentru intelegerea operei lui Tudor Arghezi, criticul Nicolae Balota constata faptul ca "ruptura este experienta originara a eroticii argheziene". Implinirea erotica este imposibila fie pentru ca cei doi vin din lumi diferite (Morgenstimmung), fie pentru ca femeia isi rateaza menirea de mama si iubita (Psalmul de taina) sau, pur si simplu, pentru ca barbatul refuza bucuriile pamantesti, inclusiv cele provocate de Eros, in favoarea celor spirituale (Melancolie). Iubitei i se adreseaza indemnul: "Pas-treaza-ti sarutarea, ca florile otrava, / Ca sa o dam taranii intreaga inapoi (Restituiri). Cautatorul de absolut isi franeaza pasiunea si accepta erosul doar ca spirit pur (Inscriptie pe un portret) si femeia doar ca "logodnica de-a pururi, sotie niciodata" (Cantare). In realitate, nu femeia concreta e asteptata de poet, ci femeia metafizica, intrupare a misterului existential. Cum aceasta refuza sa i se reveleze, amorul e resimtit ca "Spital de intristare, de cainta, / In care-ti plangi iubirea neintamplata / Si-ti amintesti cu dor, cu-o suferinta, / Faptura neintalnita niciodata" (Tarziu de toamna).

Existenta si moarte, singuratate si ruptura, teama si dorinta, rafinament si migala in a zamisli din cuvinte potrivite o lume secunda sunt principalele avataruri ale volumului din 1927.

Ca si Baudelaire, Arghezi e un om sfasiat in esenta sa, un homo duplex, care trebuie sa-si satisfaca polul satanic pentru a-l percepe pe cel ceresc. Inainte de a-l resimti pe Dumnezeu printre fapturile firii, in Carticica de seara, poetul trebuie sa faca experienta infernului. Expresia acestei apostazii este volumul Flori de mucigai (1931), "temerar intermezzo grotesc-tragic" (Mircea Zaciuc, in Dictionarul esential al scriitorilor romani). Ca niste Flori ale raului, Florile de mucigai stau sub semnul categoriilor negative. Estetica lor reprezinta o estetica a uratului, realizata prin includerea banalului, a bizarului, si prin impletirea oribilului cu bufonescul. Aceasta estetica, pre-figurata inca din Testament ("Din bube, mucegaiuri si noroi / Iscat-am frumuseti si preturi noi"), a fost partial ilustrata si in volumul de debut, prin Blesteme. Acum insa infernul existential isi gaseste expresia lirica cea mai pregnantă. Parasit de harul divin, poetul se sileste sa scrie cele 25 de piese ale volumului "cu unghiile de la mana stanga", semn ca ele sunt rezultate din instigarea raului primar, animal.

Un univers malign capata astfel contururi grotesce, ce marginesc o umanitate in decrepitudine, alcatuita din borfasi, criminali, androgini, dereglati (Pui de gai, Cina, Galere, La popice, Fatalaul etc.) Erosul devine ispita trupeasca, rascolire a simturilor (Streche, Tinca, Rada). Sacrul insusi e demonie, ce se reveleaza in imagini caricaturale, undeva la granita dintre carnavalesc si respingator (Sfantul). Limbajul liric e pe masura; virtuoza artistului consta acum in rafinarea unor cuvinte vulgare sau argotice. Prin Flori de mucigai, imaginatia argheziana coboara intr-un regim nocturn al imaginii, intr-o lume cu valori inversate, care nu este alta decat lumea moderna.